

BOSKOVICKÝ PRUH: CESTA OD PRŮCHOZÍHO PARKU NA SÍDLIŠTI KE KOMUNITNÍ GALERII

Vladimír Mikeš

Péčí o veřejný prostor vyjadřují lidé svůj zájem o rozvoj obce, ve které žijí. Pokud se obyvatelé města či obce dokonce rozhodnou, že nějaké místo naplánují a upraví svépomocí, mohou tak díky aktivitě zespodu vzniknout úpravy, které mají od začátku přímou podporu místních obyvatel. Spolek za rozvoj architektury Boskovic (SRAB) takovým způsobem přeměnil část parku na sídlišti poblíž vlakového nádraží.

Klíčovým faktorem úspěchu projektu spolupráce vedení města a jeho obyvatel je zajištění dlouhodobé údržby upravené plochy a participace obou zmíněných stran. Konkrétní projekt přeměny části parku v Boskovicích je financovaný převážně z grantu, který dokázal získat místní spolek (Spolek za rozvoj architektury Boskovic). Širokou podporu záměru dokládá nejen spolufinancování ze strany města, ale také zapojení místních lidí do dárcovské kampaně.

Zelená plocha na boskovickém sídlišti mezi bytovými domy, základní a mateřskou školou, domem pro seniory a supermarketem nelákala místní obyvatele k trávení volného času. Stovky lidí denně tudy pouze procházely nebo venčily psy. Právě toto obyčejné místo si vybraly v roce 2023 členky a členové spolku SRAB k úpravě a zapojili do ní město Boskovice i řadu místních organizací.

S nápadem se členové spolku přihlásili do grantového programu „Dokážeme víc s Českou spořitelnou“. Spolek uspěl a Boskovice se tak zařadily mezi šest obcí, které získaly půlmilionový grant, vzdělávací podporu a konzultační služby od expertů Nadace Via. Pruh zeleně v průchozím parku se mohl začít měnit v místo zvané Komunitní galerie Pruh.

Podmínkou zařazení do grantového programu bylo, aby žadatelé obce či organizace neměly přesnou představu o tom, co přesně má na vytipovaných místech přeměny vzniknout. O tom měli rozhodnout právě místní lidé formou participace. Každá plocha musí splňovat určité nároky kladené na podobu a využití veřejného prostoru. Proto musel každý tým podpořený grantem přizvat architekta či architektku, popř. zahradního architekta či zahradní architektku. Ti měli za úkol návrhy místních

lidí odborně korigovat, ale současně do přeměny vnést tvůrčí invenci.

Prostor pro všechny

Přeměněný veřejný prostor by měl podle metodiky grantového programu vždy sloužit všem skupinám obyvatel. Klíčem k úspěchu žádosti je proto zapojení dalších partnerských organizací. Boskovický spolek SRAB od začátku spolupracoval hlavně s městem Boskovice, které je vlastníkem příslušného pozemku, ale také s blízkým domem s pečovatelskou službou, základní a mateřskou školou nebo boskovickými skautskými oddíly.

Jak vlastně takové plánování s veřejností neboli participace probíhá? Grantový program počítá se dvěma plánovacími setkáními. Na tom prvním, které může být doplněno i anketou, místní lidé diskutují o hodnotách, problémech a potenciálu řešené plochy. Jinými slovy o tom, co lidé na prostoru oceňují, co jim naopak vadí a také o tom, jaké aktivity by v prostoru měly v budoucnu probíhat. V případě boskovického Pruhu se ukázalo, že místní lidé si velmi přejí zachování zeleně, ale hlavně klidového charakteru místa. Chtěli by také zvýšit bezpečnost místa. Někteří obyvatelé měli obavy z hluku a z přítomnosti mladých lidí nebo lidí bez domova, kteří se pohybují v blízkosti vlakového a autobusového nádraží. Účastníci prvního plánovacího setkání vyjádřili také obavy o údržbu parkové plochy. Vzhledem k tomu, že celý projekt má záštitu města Boskovice, které přislíbilo pomoc s jeho realizací, podařilo se týmu obavy z nedostatečné údržby rozptýlit. Složitějším tématem se ukázalo být zachování klidového charakteru místa.

Původní stav parku

Návrh komunitní galerie Pruh

Vizualizace komunitní galerie Pruh

Nebylo by lepší nechat park takový jako doted?

Někteří lidé bydlící nedaleko řešené plochy vyjadřovali své obavy ze změny nejen na plánovacím setkání, ale i dalšími způsoby. Členové spolku SRAB museli například často reagovat na komentáře na sociálních sítích. „Bylo to chvílemi velmi náročné. Neustále jsme museli lidem vysvětlovat, že opravdu nechystáme nic velkého a že počítáme s maximálním zachováním zeleně. Zastánci zachování současného stavu byli opravdu hodně slyšet, i když jich nebylo mnoho,“ říká architektka Markéta Grénarová.

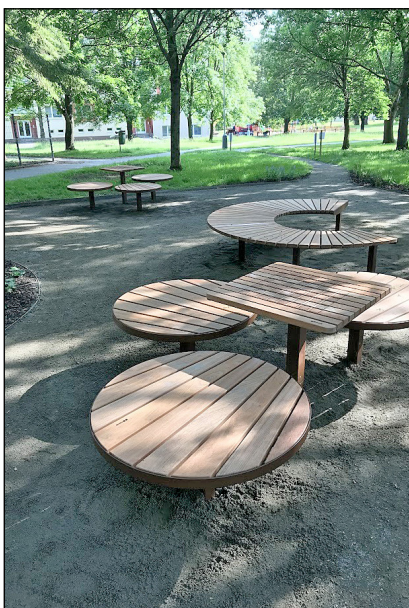
Účastníci prvního plánovacího setkání si odhlasovali také několik nápadů na využití prostoru, mezi nimiž se objevilo posezení, dětský prvek a také výstavní panely – taková menší venkovní galerie. A právě ta se stala hlavní myšlenkou dvou architektonických návrhů na přeměnu parku. Společně s Markétou Grénarovou se na nich podílela také architektka Petra Houdová, další členka týmu. Vznikly tak dva návrhy Komunitní galerie Pruh jako podklad pro druhé plánovací setkání.

Komunitní galerie Pruh se stává skutečností

Obě varianty návrhu pracovaly s myšlenkou galerie, lišilo se zejména provedení cestní sítě. Mezi účastníky druhého plánovacího setkání jednoznačně zvítězila varianta nazvaná „PRUhravá“ s organicky vedenou mlatovou cestou a elipsovitým „náměstím“ pro setkávání. Cesta je v návrhu lokálně lemována trvalkovými záhony. Hlavním a dominantním elementem prostoru jsou výstavní panely. Na severu od stávajícího dlážděného chodníku je umístěn samostatně stojící panel, kde si návštěvníci mohou přečíst informace o galerii. Další pět oboustranných panelů je v půlkruhu na náměstí. Materiál výstavních panelů – corten – se hodí do veřejné zeleně, působí esteticky ve spojení s vegetací, světle kvetoucími květinami či travinami. U těchto panelů je umístěn městský mobiliář – půlkruhová dřevěná lavice a dva kruhové šachové stolky s kruhovým sezením. Jednotvárnost plochy mlatového náměstí narušuje eli-

psa trvalek. Podél mlatu jsou navrženy dvě lavičky s opěrkami a područkami pro seniory. V jižní části je položena sestava kamenů, která dodává prostoru přírodní ráz. „Galerii povede spolek SRAB a bude otevřena tvorbě kohokoliv, od profesionálního malíře po amatérského fotografa. Dokonce se nám už několik umělců ozvalo, že by mělo o výstavu zájem. To nás těší a myslíme si, že tímto návrhem vytvoříme místo pro setkávání, pro odpočinek a také pro kulturní zážitek. Stávající prostor nebude oslaben, ale pouze doplněn o další možnost trávení volného času ve veřejném prostoru,“ komentovala Markéta Grénarová návrh, který u boskovických obyvatel zabodoval.

Realizace šachových stolů pro veřejnost

Druhé plánovací setkání totiž rozptýlilo obavy místních lidí. „Po představení návrhů jsme nezaznamenali na veřejném setkání nebo na sociálních sítích jakoukoliv negaci, a to je pro nás dosavadní největší úspěch. Dokonce se skupinka původně nespokojených lidí vyjádřila, že díky tomuto projektu se město začalo o prostor více zajímat (např. proběhl ořez suchých větví) a že návrhy od architektek se jim líbí a těší se na to. Překonání tohoto odporu bylo pro nás zatím největším úspěchem,“ doplňuje Markéta Grénarová.

Přeměna Pruhu vyžadovala odborné práce, lidé se však zapojili ve všech fázích projektu

Práce na přeměně Pruhu podléhaly povolení stavebního úřadu. Již od jarních měsíců se ale místní lidé mohli zapojit do společných brigád, během kterých proběhlo třeba omlazení keřů ve svahu, lidé hrabali větve a dočistili svahy,

uklidili a vyčistili prostor nebo vytyčili místa terénních úprav. Velkou akcí byla také instalace odpočinkových kamenů, pro které skauti z boskovického oddílu Oičego připravili šterková lože. Dodavatelky pak proběhla realizace mlatových chodníků a náměstíčka, osazení cortonového obrubníku, díky kterému nebude pochozí plochou prorůst tráva, nebo vykopání a vybetonování základů pro mobiliář a výstavní panely. A samozřejmě i odborné osazení těchto prvků.

Dodávky výstavních panelů se ujala místní firma, která byla ochotna se přizpůsobit omezeným finančním možnostem. Pomyslnou třešničkou na dortu se na závěr stala jarní výsadba trvalek, která probíhala za pomoci klientů chráněného bydlení Betany Boskovic.

Participace občanů

Hlavní část finančních prostředků na přeměnu Pruhu pochází z půlmilionového grantu v programu Dokážeme víc, který pro Českou spořitelnu administruje Nadace Via. Další finanční podporu darovalo město Boskovice, a to částku 100 000 Kč. Součástí podpory je ale také zdvojnásobení výtěžku kampaně na portálu Darujme.cz až do výše 50 000 Kč. A přesně této částce se blížil výtěžek v polovině května 2024. „Naši snahu o zlepšení stavu veřejného prostoru v Boskovicích podpořily tímto způsobem desítky dalších lidí, kteří tak získají oprávněný pocit, že je komunitní galerie tak trochu jejich,“ říká Markéta Grénarová ze spolku SRAB.

Vladimír Mikeš
Nadace Via

ENGLISH ABSTRACT

Boskovic Belt: The Journey from the Housing Estate Park Passage to the Community Gallery, by Vladimír Mikeš

People express their interest in the development of the municipality where they live by caring for public space. Moreover, if the residents of a city or municipality decide to plan and improve a space based on the do-it-yourself principle, this can result in improvements that have the direct support of the residents from the beginning, thanks to activity from bottom-up. The Boskovic Architecture Development Society (SRAB) has transformed part of a housing estate park near the train station in this way.